

Asia: VN/33836/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne valvontalain 1 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Kunnan hyte-järjestämistehtävän valvonta).

-

Kommenttinne valvontalain 4 §:ään ehdotetusta muutoksesta ja sen vaikutuksista (Vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavan palveluyksikön määritelmä).

-

Kommenttinne valvontalain 9 §:ään ja 24 §:n 1 momenttiin ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Palveluntuottajan henkilöstön kielitaidosta huolehtiminen)

Siun sote pitää valvontalain 9 §:ään ehdotettua lisäystä kielitaidon huolehtimisesta hyvänä. Kielitaidon riittävyys on noussut valvontahavainnoissa esille, jonka vuoksi on tärkeää nostaa asia lainsäädännöllisesti huomioitavaksi. Ehdotetun lainkohdan perustelut ovat myös oikeansuuntaisia. Tärkeää on korostaa sitä, että palveluntuottajat varmistavat koko työsuhteen ajan henkilöstön riittävän kielitaidon toteutumisen. Oleellista on varmistua siitä, että kielitaito on riittävää siinä tehtävässä, missä työntekijä kulloinkin työskentelee.

Kielitaidon riittävyys on asia, jonka toteutumista tulee seurata ja valvoa. Tässä hyvinvointialueen näkökulmasta on oleellista määrittää se taso, joka on eri palveluissa riittävää. Lainsäädäntö antaa asiassa tahtotilan, mutta tarkempi määrittely tulee tehdä palveluiden järjestäjien toimesta.

Kommenttinne valvontalain 18 §:ään ja Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista (Velvoitteidenhoitoselvityksen pyytäminen ja laatiminen)

-

**Kommenttinne valvontalain 24 §:ään ehdotetuista 2 ja 3 momentista ja niiden vaikutuksista
(Palvelunjärjestäjän omavalvontaan ja lastensuojelun sijaishuollon valvontaan liittyvät tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet)**

-

**Kommenttinne valvontalain 26 ja 27 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Omavalvonnan raportointi)**

Siun sote toteaa, että omavalvonnan raportointi on vakiintumassa osaksi hyvinvointialueen säännöllistä, julkista raportointia. On totta, että raportointi on koettu työlääksi, etenkin kun sitä on toteutettu jopa lain määrittämää tasoa tiukemmin eli 3 kk välein hyvinvointialueen raportointisyklin mukaisesti.

Hyvinvointialueet raportoivat toiminnastaan paljon. Olisikin olennaisempaa tarkastella raportointivelvoitetta kokonaisuudessaan ja pohtia, onko omavalvonnan raportointisyklin keventäminen ainoa keino vaikuttaa hyvinvointialueiden raskaisiin raportointivelvoitteisiin. Mikäli raportoinnin aikamääre on esityksessä ehdotetulla tavalla lakiin sidottu, tullaan hyvinvointialueilla todennäköisesti lisääntyvässä määrin siirtymään kaksi kertaa vuodessa tapahtuvaan raportointiin.

Siun sote näkemyksen mukaan raportointisyklin muuttamista tärkeämpää olisikin kehittää omavalvonnan raportointikäytäntöjä: omavalvonnan raportoinnin kytkeminen osaksi hyvinvointialueen muuta raportointitietoa ja omavalvonnan raportoinnin kehittäminen/automatisointi siten, ettei hallinnollinen työmäärä kasva.

**Kommenttinne valvontalain 2 ja 28 §:ään ehdotettavista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Vuokratyöntekijöiden rikostaustan selvittäminen)**

Siun sote kannattaa ehdotettuja muutoksia työntekijöiden rikostaustan selvittämiseksi. Siun soten näkemyksen mukaan, rikostaustan selvittämisessä tulisi kuitenkin kiinnittää huomiota myös omaisuusrikoksiin, talousrikoksiin ja muihin asiakkaiden taloudelliseen turvallisuuteen kohdistuviin rikoksiin. Nykyisin käytössä olevat, tiettyyn tarkoitukseen rajatut rikosrekisteriotteet eivät kata tällaisia rikoksia, minkä vuoksi ne eivät yksin anna kattavaa kuvaa henkilön soveltuvuudesta tehtäviin, joihin voi liittyä asiakkaiden taloudellisten asioiden käsittelyä tai vaikutusmahdollisuuksia heidän varoihinsa/omaisuuteensa huomioiden esim. kotihoidossa tehtävä työ.

Esimerkiksi kotihoidossa työskennellään usein yksin ja näin ollen työnantajalla ei ole vastaavaa tosiasiallista mahdollisuutta valvoa työntekijän toimintaa kuin sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteessä tapahtuvassa työskentelyssä, mikä korostaa tarvetta pyrkiä etukäteen varmistumaan työntekijän soveltuvuudesta tehtävään. Iäkkäät ja vammaiset henkilöt ovat myös erityisen haavoittuvassa asemassa olevia ihmisryhmiä ja näin ollen erityisesti heidän kanssaan työskentelemään valittavien henkilöiden soveltuvuuden arviointiin tulee olla käytettävissä riittävän tehokkaat keinot.

**Kommenttinne valvontalain 45 §:ään ehdotetuista muutoksista ja niiden vaikutuksista
(Viranomaisvalvonnan tiedonsaantioikeudet)**

-

Kommenttinne 47 a §:n sääntelystä koskien Pohjanmaan hyvinvointialueen tehtäviä, ohjausta ja rahoitusta kansallisena asiakas- ja turvallisuuden asiantuntijaviranomaisena.

-

Kommenttinne väliaikaisen sääntelyn voimassaolon ja julkisten palveluntuottajien siirtymäajan jatkamisesta ja niiden vaikutuksista

Siun sote pitää siirtymäajan jatkamista välttämättömänä ja kannattaa hallituksen esitystä tältä osin. Siun sote toteaa kuitenkin, että siirtymäajan jatkaminen ei toisaalta poista esitettyjä huolia yksityiskohtaisten toimipaikkatietojen rekisteröintiin liittyen. Siirtymäajalla on kyettävä kehittämään rekisteröintiin liittyvää valmiutta ja arvioimaan siihen liittyviä riskejä sekä kustannuksia. Kyseessä on iso muutos, johon toimijoilla tulee olla riittävästi aikaa valmistautua.

Muut kommenttinne esitysluonnoksesta

-

Kumpula Tuomas
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue - Siun sote